

משנה מעשרות פרק ד

Mishnah Ma'aserot, chapter 4

(1) If one pickled, stewed, or salted [produce, even in a field this too, fixes liability and he] is liable to tithe. If he buried them in the ground [to warm and thus ripen unripe produce] he is exempt. If he dipped it [in salt or brine] while yet in the field [and ate, this does not fix liability to tithe, and] he is [thus] exempt. If he bruised olives so that the bitter flavor may be removed, he is exempt. If one squeezed the olives onto his skin, he is exempt, but if he squeezed them [to collect some oil] into his hand [this is considered as putting it into a small pit which fixes liability and] he is liable. One that skims wine [from floating husks and kernels] that was placed in a **cold** dish is exempt, but [if it were skimmed after being placed] into an empty pot, he is liable, because it may be considered as [skimming from] a small vat [which fixes liability (see above 1:8)]. [If the wine were placed into a boiling dish then the act of boiling in itself would fix liability for tithing.]

(2) Children who hid figs [in the field, to be eaten] for shabbat and they forgot to tithe them may not eat them [even incidentally] after shabbat until they are tithed. [Though, normally the intention of children have no effect, here, however, since the action of the children testify that the produce was to be eaten for

רבנו עובדיה מברטנורא

א הכובש: ירקות או זיתים בחומץ או בייין, וכן השולק או המולח, אף בשדה חייב, שהאור והמלח והמקח והתרומה והשבת והחצר המשתמרת כל אחד מאלו קובע למעשר. **המכמן בארמה:** המטמין פירות תחת הקרקע בדרך שרגילין להטמין פירות שאין מבושלים כל צרכן כדי שיתבשלו. **והמטבל:** פירות במלח או בציר או בחומץ, ואוכל, פטור, ואינו קובע למעשר, כמו הכובש או המולח, אלא אוכל מהן אכילת עראי ופטור מן המעשר. **הפוצע זיתים:** ממעך וכותש אותם כדי שיצא השרף דהיינו המרירות שלהן. **הסוחט זיתים על בשרו:** לסוך גופו **לתוך ידו חייב:** דמה שנתן לתוך ידו נחשב כאילו נתן לתוך בור קטן, דהיינו החפירה שהיין והשמץ יורדים בה. **המקפה לתבשיל:** השולה פסולת שמעלה היין בעת רתיחתו נקרא מקפה. ואם אחר שנתן יין בתבשיל הסיר מעליו החרצנים והוגים הצפין למעלה, קפוי עראי הוא זה, ואינו קובע למעשר כשאר מקפה יין בעלמא. ובתבשיל צונן איירי דאי בתבשיל רותח הא אמרינן שהאור קובעת למעשר ובלא הקפאה היה נקבע למעשר מחמת האור. **לקדירה** ריקנית, קודם שנתן לתוכה התבשיל נתן בתוכה יין והקפהו הוה ליה כמקפה בבור קטן וחייב. **ב תינוקות שטמנו תאנים:** בשדה, דאי בבית, בלא שבת בית קובעת. ונקט תינוקות

shabbat, and since shabbat itself fixes liability for tithing, thus they are liable for tithes.] In the case of fruit in a basket [specially used] for shabbat [and one wishes to eat from them incidentally]: The School of Shammai [maintain, that only on shabbat itself may one not eat incidentally from produce that has not yet been tithed

and thus] exempt them from being tithed. While the School of Hillel [maintain, that once it was set aside for shabbat, the setting aside,] obligates [tithing]. Rabbi Yehudah says: Also one who selects a basket of figs to be sent as a present to his friend [this (unlike the case of workers in 3:2, above), since he set it aside to send it off, it achieves a significance, which itself fixes liability, and even if he changed his mind and did not send them] he may not eat of them before they are tithed [the *halachah* does not follow Rabbi Yehudah].

(3) If one took olives from the [soaking] vat [where the olives are left to soften so that they yield oil] he may dip one at a time in salt and eat them. If, however, he salted [several of] them and put it in front of him, he is liable [to tithe, since there are more than one, the salting establishes the liability]. Rabbi Eliezer says: [If a defiled person removed several olives] from a pure vat, he is liable [since he will not return the now defiled olives back into the vat]; but from a defiled vat, he is exempt because he is able to return that which is left over [thus it is not considered a removal of several].

(4) One may drink [wine, if his head and the majority of his body is] in the wine-press, regardless, of whether it was mixed with hot, or cold water, [which

רבנו עובדיה מברטנורא

לאשמועינן דיש להם מחשבה הניכרת מתוך מעשיהם. לא יאכלו למוצאי שבת: דכיון שקבעתן שבת למעשר, אסורים לעולם עד שיתעשרו. כלכלת שבת: כלכלה מלאה פירות שיחודה לשבת. ובית הלל מחייבין במעשר מיד, אפילו קודם השבת, דכיון שיחודה לשבת הוקבעה מיד. לשלוח לחבירו: נטבל מיד, ולא יאכל עראי עד שיעשר, ואפילו לא שלחה, לפי שכיון שיחודה לשלחה הוא מקפיד עליה כמו בכלכלת שבת. ואין הלכה כר' יהודה. ג המעטן: מקום שצוברין שם הזיתים כדי שיתרכבו ויהיו ראויות להוציא שמן. טובל אחד אחד במלח: שאין קובע אלא במלח וצירוף שתים, הלכך אם מלח ונתן לפניו חייב. מן המעטן הטהור חייב. וכגון שהאדם הנוטלן טמא שאי אפשר לו להחזיר את המותר שכבר נטמאו כל אותן שנטל בידו. מן הטמא פטור: דכיון שהמעטן כולו טמא (והאדם) הנוטלן טמא הרי הוא מחזיר את הנותר. ד שותין על הגת: וכגון שהכניס שם ראשו

שיעשרו. כלכלת שבת, בית שמאי פוטרין ובית הלל מחייבין. רבי יהודה אומר, אף הלוקט את הכלכלה לשלח לחברו, לא יאכל עד שיעשר: ג הנוטל זיתים מן המעטן, טובל אחד אחד במלח ואוכל. אם מלח ונתן לפניו, חייב. רבי אליעזר אומר, מן המעטן הטהור חייב, ומן הטמא פטור, מפני שהוא מחזיר את המותר: ד שותים על הגת, בין על התמין בין

normally obligates tithing] and [still] be exempt [from tithes, since this is considered incidental drinking]; these are the words of Rabbi Meir. Rabbi Eliezer the son of Rabbi Tzadok obligates [its being tithed, this is because the Rabbis feared lest he remove some wine and drink]. While the Sages say: If [he] mixed with [it with] hot water [since hot water would damage the undiluted wine he would no longer return it to the wine-press and thus its preparation is complete and] is liable but with cold water [since it can still be returned it does not change its previous status and] it is exempt.

(5) One who peels [the outer husk of] barley, peels one by one, and may eat without tithing, but if he peeled [several] and put them into his hand [and he is not standing next to the storage pile where he could return them to], he is liable. One who rolls parched ears of wheat, blows the wheat [to separate the chaff] from one hand to the other may eat [the kernels without tithing]; but if he blows and then puts [several of] them in his lap, he is liable. If coriander was sown for its seed, the plant [is considered unsubstantial and] is exempt; but if [it was] sown for the plant, then both the plant and the seed must be tithed. Rabbi Eliezer says: Dill must be tithed from the seed, the leaves and the shoots [which are all edible]. However, the Sages say [that when one plants without any specific intent]:

רבנו עובדיה מברטנורא

ורובו דליבא למגור שמא יביא הכלי אליו וישתה חוץ לגת, דחוץ לגת היא קבע ואסור לשתות. **בין על החמין:** בין שמוג היין בחמין בין שמוגו בצונן. **ר' אליעזר בר ר' צדוק מחייב:** דגור שמא יוציא מן היין חוץ לגת. **על החמין חייב:** שהוא קובע, לפי שאינו יכול להחזיר את המותר שיקלקל היין שבגת, אבל מוג בצונן פטור שיכול להחזיר המותר. והלכה כחכמים. **ה המקלף:** מסיר קליפתו. **מקלף אחת אחת:** שעורה אחת, ודוקא כשאינו סמוך לגורן, אבל אם היה סמוך לגורן אפילו קולף יותר פטור מפני שהוא מחזיר את המותר. **המולל מלילות:** המהבהב שבולין באור וממעכן בידו להסיר הפסולת. **מנפה:** להפריש המוץ. **מיד ליד:** מנערן מידו אחת לידו האחרת. **ירקה פטור:** שהזרע עיקר וירקה לא חשיב, אלא אם כן כיון לירק. **מתעשרת זרע וירק:** חייב לעשר בין אבל הזרע בין אבל העלץ ירק כמות שהן. **השבת:** כך שמה בערבי, ובלע"ז אניט"ו. **ווירים:** זמורות, ואפילו זרעה סתם מתעשרת זרע וירק וחירם, לפי שהשבת עושה זמורות ארוכות, אבל הכוסבר אינה מתעשרת

The seeds and the plant are both tithed, only in the case of the Cress [plant, *lepidium sativum*, a salad plant whose leaves and shoots are edible] and the Eruca plant.

(6) Rabban Shimon ben Gamliel says:

Shoots of fenugreek, of mustard and

white beans are [edible and are thus] liable [to tithes]. Rabbi Eliezer says regarding the caper-tree: Tithes must be given from the shoots, the berries and the flower. Rabbi Akiva says: Only the berries are tithed since they are the fruit.

רבנו עובדיה מברטנורא

זירים אלא אם כן זרעה תחילה לזירים. אינו מתעשר זרע וירק: אם זרע סתם ולא פירש. השחלים: בערב"י חב אל שאר, ובלע"ז קריש"ן. הגרגיר: כך שמו בערבי, ובלע"ז אירוג"א. והלכה כחכמים. ו התמרות של תלתן: יש מפרשים לולבי תלתן, כעין שיש לגפנים והן נאכלים. ויש מפרשים כשמתחיל הגבעול לצמוח נראה במקום צמיחתו כמין גרגיר עב ונקרא תמרה כדאמרינן (סוכה לג.) גבי הדם נקטם ראשו ועלתה בו תמרה, ובתלתן וחרדל ופול הלכן חשובין אוכל. הצלף: בלע"ז קאפרי"י. תמרות: לולבין שבו. ויש מפרשים הפרח. ואביונות: הוא עיקר הפרי, וקפריסין הוא שומר הפרי. ר' עקיבא וכו': והלכה כר' עקיבא.

וירק אלא השחלים והגרגיר בלבד: ו רבן שמעון בן גמליאל אומר, תמרות של תלתן ושל חרדל ושל פול הלכן, תיבות במעשר. רבי אליעזר אומר, הצלף מתעשר תמרות ואביונות וקפרס. רבי עקיבא אומר, אין מתעשר אלא אביונות, מפני שהן פרי: